RESOLUCIJA ([1])

o učinku nezakonite trgovine s fitosanitarnimi proizvodi, semeni in drugimi kmetijskimi surovinami na gospodarstvo držav AKP

(2018/C 415/02)

Skupna parlamentarna skupščina AKP-EU,

— na zasedanju v Bruslju (Belgija) od 18. do 20. junija 2018,

— ob upoštevanju člena 18(1) svojega poslovnika,

— ob upoštevanju Sporazuma o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav na eni strani ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi strani, podpisanega 23. junija 2000 v Cotonouju (v nadaljnjem besedilu: sporazum iz Cotonouja) ([2]), in njegovih revizij iz leta 2005 in leta 2010 ([3]),

— ob upoštevanju vrha Združenih narodov o trajnostnem razvoju in sklepnega dokumenta vrha, ki ga je Generalna skupščina sprejela 25. septembra 2015, z naslovom *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development* (Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030), zlasti 2. cilja v okviru ciljev trajnostnega razvoja iz te agende, ki predvideva odpravo lakote, zagotovitev zanesljive oskrbe s hrano in boljše prehrane ter spodbujanje trajnostnega kmetijstva ([4]),

— ob upoštevanju poročila posebnega poročevalca OZN o pravici do hrane A/HRC/16/49 z dne 8. marca 2011 z naslovom *Agroecology and the right to food* (Agroekologija in pravica do hrane),

— ob upoštevanju resolucije skupne parlamentarne skupščine AKP-EU z dne 21. decembra 2016 o izzivih za družinske kmetije in malo kmetijsko proizvodnjo v državah AKP,

— ob upoštevanju resolucije Evropskega parlamenta z dne 15. februarja 2017 o bioloških pesticidih z majhnim tveganjem ([5]),

— ob upoštevanju odstavka 56 skupne izjave Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Komisije glede novega evropskega soglasja o razvoju – Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost, z dne 30. junija 2017 ([6]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin ([7]),

— ob upoštevanju Direktive Sveta 91/414/EGS z dne 15. julija 1991 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet ([8]) in Direktive 98/8/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 1998 o dajanju biocidnih pripravkov v promet ([9]),

— ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmacevtskih sredstev v promet ([10]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov ([11]),

— ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ([12]),

---

([1]) Sprejela jo je parlamentarna skupščina AKP-EU 20. Junija 2018 v Bruslju (Belgija).
([2]) UL L 317, 15.12.2000, str. 3.
([3]) UL L 287, 4.11.2010, str. 3.
([4]) Resolucija Generalne skupščine Združenih narodov A/RES/70/1.
([5]) Sprejeta besedila, P8_TA(2017)0042.
([6]) UL C 210, 30.6.2017, str. 1.
([7]) UL L 317, 23.11.2016, str. 4.
([8]) UL L 230, 19.8.1991, str. 1.
([9]) UL L 123, 24.4.1998, str. 1.
([10]) UL L 309, 24.11.2009, str. 1.
([11]) UL L 167, 27.6.2012, str. 1.
([12]) http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sl/TXT/PDF/?Uri=CELEX:02006R1907-20140410&from=sl

— ob upoštevanju sklepov ([13]), resolucij in deklaracij, sprejetih na 106. seji Sveta ministrov AKP 5. in 6. decembra 2017,

— ob upoštevanju okvirne konvencije OZN o podnebnih spremembah, resolucije Generalne skupščine OZN 70/1 z dne 25. septembra 2015 in sklepnega dokumenta vrha o trajnostnem razvoju z naslovom *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development* (Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030) in zlasti 2. cilja za trajnostni razvoj,

— ob upoštevanju Mednarodne konvencije o varstvu rastlin, ki jo je leta 1952 sprejela Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo za zaščito pred vnosom in razširjanjem organizmov, ki škodujejo rastlinam ([14]),

— ob upoštevanju konvencij Mednarodne organizacije dela (MOD) o varnosti in zdravju v kmetijstvu, zlasti konvencije št. 170 o varnosti pri uporabi kemikalij pri delu ([15]) in konvencije št. 184 o varnosti in zdravju v kmetijstvu ([16]),

— ob upoštevanju poročila posebnega poročevalca OZN o pravici do hrane A/HRC/34/48 z dne 24. januarja 2017 ([17]),

— ob upoštevanju mednarodnega etičnega kodeksa Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo in Svetovne zdravstvene organizacije za ravnanje s pesticidi in njegovih smernic za ravnanje z zelo nevarnimi pesticidi (Rim, marec 2016),

— ob upoštevanju Sporazuma Svetovne zdravstvene organizacije o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov iz leta 1995 ([18]) in mednarodnega etičnega kodeksa o ravnanju s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami,

— ob upoštevanju deklaracije o javnem skladiščenju za varnost preskrbe s hrano ([19]), sprejete na 9. ministrski konferenci STO, ki je potekala od 3. do 6. decembra 2013 na Baliju,

— ob upoštevanju poročila Mednarodne ocene kmetijskega znanja, znanosti in tehnologije za razvoj (IAASTD) z naslovom *Agriculture at a Crossroads* (Kmetijstvo na razpotju) iz leta 2009 ([20]),

— ob upoštevanju mreže Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) o nezakoniti trgovini s pesticidi,

— ob upoštevanju poročila Odbora za gospodarski razvoj, finance in trgovino (AKP-EU/xxxxxx),

A. ker ima kmetijstvo ključno vlogo pri trajnostnem razvoju, zmanjševanju revščine in izkoreninjanju lakote v državah AKP;

B. ker je iz priporočil posebnega poročevalca OZN iz njegovega poročila o pravici do hrane *Agroecology and the right to food* (Agroekologija in pravica do hrane) iz leta 2011 razvidno, da je z agroekologijo v enem desetletju možno podvojiti količino pridelane hrane na regionalni ravni, hkrati pa ublažiti podnebne spremembe in upad biotske raznovrstnosti ter zmanjšati revščino na podeželju;

C. ker je razvoj intenzivnega kmetijstva odvisen od znanstvenoraziskovalnega dela – ki je pretežno v rokah agrokemičnih in farmacevtskih podjetij – in uporabe kemikalij, kot so fitosanitarni proizvodi ali pesticidi, semena in druge kmetijske surovine;

D. ker je mednarodna skupnost uvedla več zakonodajnih instrumentov za oblikovanje mednarodnega soglasja o fitosanitarnih proizvodih, pesticidih, semenih in drugih surovinah, potrebnega za trgovino, varnost hrane in zdravje ljudi; ker pa se po svetu povečuje uporaba prepovedanega blaga v prehrani, zlasti prepovedanih pesticidov, v kar so vpletene prefinjene zločinske združbe in organizirani kriminal;

([13]) Sklep št. 12/CVI/18 o necarinskih ovirah
([14]) https://www.ippc.int/en/history-of-the-ippc/
([15]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?P=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C170
([16]) http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?P=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C184
([17]) http://www.cms.int/sites/default/files/document/UN-Human%20Rights%20Council_AHRC3448_Adversive%20effects%20of%20pesticides.pdf
([18]) https://www.wto.org/english/tratop_e/sps_e/spsagr_e.htm
([19]) https://www.wto.org/english/thewto_e/minist_e/mc9_e/desci38_e.htm
([20]) http://www.fao.org/fileadmin/templates/est/Investment/Agriculture_at_a_Crossroads_Global_Report_IAASTD.pdf

E. ker Organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo in Svetovna zdravstvena organizacija ocenjujeta, da več kot 30 % pesticidov, prodanih v državah v razvoju na letni ravni, ne ustreza mednarodnim standardom, pogosto pa niso primerno označeni ali poimenovani;

F. ker so na trgu prisotni raznovrstni prepovedani proizvodi, tudi snovi, ki jih lokalni organi niso odobrili, ponarejene snovi, snovi s preteklim rokom uporabe, nečiste snovi in snovi v ponarejeni embalaži ali s ponarejenimi oznakami;

G. ker nenadzorovana uporaba fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin škoduje okolju, zdravju ljudi in gospodarstvu vpletenih držav;

H. ker je tveganje najočitnejše za zdravje ljudi, zlasti za otorinolaringološka, kožna in pljučna obolenja, bolezni prebavil in rakava obolenja, za čimer najpogosteje obolijo mladi in ženske, največ takih žrtev pa dela v živilskih panogah, v katerih se uporabljajo fitosanitarni proizvodi, pesticidi, semena in druge surovine;

I. ker je iz poročila posebnega poročevalca OZN o pravici do hrane razvidno, da zaradi akutne zastrupitve s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami letno umre okoli 200 000 ljudi, do 99 % tovrstnih smrti pa pride v državah v razvoju;

J. ker uporaba pesticidov, ki ne ustrezajo mednarodnim standardom, škoduje zaupanju v kmetijske proizvode, s tem pa tudi nadaljnjemu razvoju izvoza;

K. ker zakonita agrokemična sredstva, kot so pesticidi, predstavljajo varnostne izzive in nevarnost za zdravje skozi vso življenjsko dobo, pri čemer je nevarnost največja med skladiščenjem, prevozom in distribucijo, uporabo in odstranjevanjem; ker se vlade držav AKP soočajo z velikimi preprekami pri razvoju učinkovitega regulativnega okvira za fitosanitarne proizvode, pesticide, semena in druge surovine, med drugim zaradi pomanjkljivih podatkov, premajhnih finančnih sredstev, pomanjkanja človeških virov in nezadostnega izvajanja zakonodaje, kar omogoča obsežno nezakonito trgovino s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami;

L. ker zaradi nedovoljene trgovine prihaja do izpada davčnih prihodkov, slabšega nadzora denarnih tokov in nižjega zaupanja v javne ustanove, kar pripomore k neoptimalnemu dostopu do tujega kapitala, večje premije tveganja pri naložbah v domača sredstva in počasnejšemu gospodarskemu razvoju;

M. ker večina držav AKP nima zakonodaje, ki bi urejala fitosanitarne proizvode, pesticide, semena in druge surovine, državam AKP s tako zakonodajo pa doslej ni uspelo oblikovati primernih strogih pravil za preprečevanje nezakonite trgovine s temi proizvodi;

N. ker veliko uporabnikov fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin ni primerno usposobljenih ali izobraženih, da bi razumeli tehnične lastnosti teh proizvodov, zato ne poznajo njihovih škodljivih posledic za zdravje, gospodarstvo in okolje;

O. ker lahko razširjenost teh nezakonitih proizvodov na trgih držav AKP v veliki meri pojasnimo s svetovno liberalizacijo kmetijskih trgov, nizko ceno nezakonitih fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin, neprimerno usposobljenostjo in znanjem uporabnikov ter neustrezno zakonodajo in nadzorom v državah AKP;

1. meni, da je nujno treba oblikovati jasno strategijo za boj proti nezakoniti trgovini s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami in spodbujati zanesljivo preskrbo s hrano s podporo tehnoloških rešitev, ki bodo omogočile razvoj lokalnih semen, primernih za določeno podnebje ali geografsko območje, in izdelavo ekoloških fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin; dodaja, da mora strategija temeljiti na podpori agroekologiji in družinskemu kmetovanju, ki spoštuje okolje in pomaga razvijati socialno in solidarnostno gospodarstvo;

2. poziva EU in države članice, naj uresničijo zavezo, ki so jo sprejele z evropskim soglasjem o razvoju, in podprejo agroekologijo, denimo z uporabo naložbenega sklopa Evropskega naložbenega načrta in Evropskega sklada za trajnostni razvoj za kmetijstvo in z namenitvijo sredstev za uresničitev te zaveze v naslednjem večletnem finančnem okviru, s čimer bodo dosegle namen Agende 2030 in pariškega podnebnega sporazuma;

3. ugotavlja, da morajo države AKP, da bi izkoristile priložnosti, ki jih fitosanitarni proizvodi, pesticidi, semena in druge surovine nudijo za razvoj kmetijstva:

   (a) preučiti mednarodne in nacionalne regulativne okvire za fitosanitarne proizvode, pesticide, semena in druge surovine;

   (b) obravnavati več strukturnih izzivov, ki omejujejo zakonito in učinkovito spodbujanje uporabe teh proizvodov;

(c) opredeliti tveganja, povezana s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami, da bodo lahko omejile posledice nezakonite trgovine s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami za svoje gospodarstvo in jo v končni fazi izkoreninile;

(d) prepovedati zaplinjevanje in sprejeti stroga pravila za varstvo voda in biotske raznovrstnosti;

(e) sprejeti stroga pravila za varstvo zdravja delavcev, izpostavljenih fitosanitarnim proizvodom, pesticidom, semenom in drugim surovinam – pri čemer je treba posebno pozornost nameniti ženskam – in izobraziti zdravstveno osebje o zdravstvenih posledicah izpostavljenosti fitosanitarnim proizvodom, pesticidom, semenom in drugim surovinam;

4. poziva k spodbujanju uporabe ekoloških gnojil in uvedbi kmetijskih praks, ki uporabljajo zmerne količine zakonitih fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin; obenem poziva države AKP, naj pretehtajo uporabo snovi, ki sicer niso prepovedane, so pa dokazano škodljive za okolje, biotsko raznovrstnost in zdravje ljudi;

5. poudarja, da je nujno treba združiti javno znanstveno in tehnološko strokovno znanje, ki ni vezano na gospodarske družbe, in ga uporabiti za odkrivanje akterjev, zločinskih združb in mrež, vpletenih v nedovoljeno trgovino s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami, ter sprejeti konkretne ukrepe za preprečevanje uvoza, prodaje in uporabe prepovedanih pesticidov;

6. poudarja, da je nujno uvesti državni nadzor zunanjih dejavnikov, ki jih povzroča nepravilna uporaba fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin;

7. poziva k prepovedi vseh fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin, ki škodujejo čebelam in drugim opraševalcem;

8. poudarja, da je treba izvesti temeljit pregled meril za podeljevanje dovoljenj za promet s fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami in poskrbeti, da postopek temelji na podatkih in znanstvenih dokazih, ki so neodvisni od te gospodarske dejavnosti, in da v vseh okoliščinah prevlada previdnostno načelo;

9. poudarja, da je treba uvesti ukrepe za kaznovanje vseh odgovornih, tako v podjetjih kot v državnih organih, ki prikrijejo ali spremenijo podatke, da bi prejeli dovoljenje za promet;

10. poziva k smiselnim ukrepom za obravnavanje nezakonite trgovine in nezanesljive preskrbe s hrano s tehnično in denarno pomočjo in strogimi ukrepi držav članic EU za boj proti izvozu ponarejenih fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin ter njihovem prevozu čez ozemlje držav članic;

11. ponovno poudarja, da je nujno treba osveščati in usposabljati kmete, male proizvajalce in trgovce o vprašanju prepovedanih fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin, njihovi neučinkovitosti in nevarnosti, ki jo predstavljajo;

12. ugotavlja, da je pomembno širiti informacije o fitosanitarnih proizvodih, pesticidih, semenih in drugih surovinah, s katerimi omogočajo proizvajalcem, uporabnikom in kupcem, da sprejmejo primerne varnostne ukrepe; meni, da se je za to treba osveščanju posvetiti skupaj in te naloge ne prepustiti zgolj vpletenim strokovnjakom;

13. poudarja, da morajo vlade držav AKP sprejeti ukrepe za uveljavljanje in krepitev zakonodaje, zlasti z uvedbo posebnega kaznivega dejanja, s katerim bo mogoče kazensko preganjati storilce, nadzorovati promet z nezakonitimi fitosanitarnimi proizvodi, pesticidi, semeni in drugimi surovinami, tako znotraj kot zunaj svojih meja, in na državni ravni ustanoviti laboratorije in kašče za ohranitev lokalnih kmetijskih rastlin, ki so odpornejše na lokalno podnebje;

14. poziva gospodarske družbe, ki proizvajajo in prodajajo tovrstne proizvode, naj jih nudijo v oblikah, količinah, koncentracijah in embalažah, primernih za kmete v državah AKP, in s tem olajšajo njihovo uporabo, znižajo ceno in zmanjšajo nevarnost za izpostavljenost, vdihovanje in zaužitje; priporoča, naj se za dosego teh ciljev vzpostavijo učinkoviti postopki za ravnanje z odpadki;

15. poudarja, da je treba uvesti kazenske sankcije za razpečevanje in prodajo ponarejenih ali nepristnih proizvodov ali proizvodov, ki niso v skladu z veljavno zakonodajo, ki bodo storilce dejansko odvračale od takega početja;

16. poziva k boljšemu mednarodnemu sodelovanju, v okviru katerega bodo določili ukrepe za uvedbo strožjih kazni za proizvodnjo in izvoz ali uvoz ponarejenih ali prepovedanih proizvodov in za nespoštovanje predpisov o intelektualni lastnini;

17. poziva države AKP in države članice EU, naj okrepijo vzajemno upravno pomoč glede carinskih zadev in s tem karseda podrobno opredelijo transportne poti in skladišča za ponarejene ali nečiste fitosanitarne proizvode, pesticide, semena in druge surovine ter jih s skupnimi ukrepi zaprejo, zlasti s spremljanjem dostav in vzpostavitvijo skupnih preiskovalnih enot;

18. podpira krepitev regionalnega pristopa, s katerim bi se lahko učinkoviteje spopadali s ponarejanjem, saj je nujno treba vzpostaviti regionalne laboratorije v državah AKP in izboljšati regionalno carinsko sodelovanje in mreže za izmenjavanje informacij o fitosanitarnih proizvodih, pesticidih, semenih in drugih surovinah med državami AKP iz iste regije;

19. poudarja, da regionalno sodelovanje, zlasti če vključuje vzajemno priznavanje homologacij, omogoča zagotavljanje varnega in ustreznega prostega prometa, ki je ključnega pomena za regionalni in kontinentalni trg;

20. se zavzema za vzpostavitev skupnega sklada za javno raziskovalno delo v okviru sodelovanja med EU in državami AKP, ki bi zagotavljalo neodvisnost od gospodarstva, in razvoj v različnih agronomskih panogah, vključno s sekundarnim in terciarnim agronomskim izobraževanjem, s čimer bi povečali zmogljivosti držav AKP za vzpostavitev nacionalnih postopkov za izdajo dovoljenj in certifikatov za fitosanitarne proizvode, pesticide, semena in druge surovine ter oblikovanje informacij in načrtov za osveščanje in usposabljanje kmetov za pridelavo ekoloških pridelkov;

21. poziva k uvedbi obveznega, učinkovitega in temeljitega javnega sistema za nadzor kakovosti in uničevanje nekakovostnih proizvodov v skladu s specifikacijami Svetovne zdravstvene organizacije in Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo ter k vpeljavi mehanizma sledljivosti fitosanitarnih proizvodov, pesticidov, semen in drugih surovin, s katerim bo mogoče ugotoviti sestavo in poreklo teh proizvodov in jih prepoznati;

22. naroči svojima sopredsednikoma, naj to resolucijo posredujeta Svetu ministrov AKP-EU, Evropskemu parlamentu, Evropski komisiji, Evropskemu svetu, Afriški uniji, Vseafriškemu parlamentu, regionalnim in nacionalnim parlamentom, regionalnim organizacijam držav AKP ter Evropski investicijski banki in Svetovni banki.